

Omavelkaisen takauksen myöntäminen Vestia Oy:lle

Kh 10.06.2024 § 102
55/02.05.07/2023

Valmistelija

Kunnanjohtaja Jukka Hillukkala / Hallintojohtaja Jukka-Pekka Lätti,
puh. 040 150 5202

Jätehuolto-yhtiö Vestia Oy on kehittänyt kuntalaisten jätehuollon palvelutarjontaa uudistamalla hyötyjäteasemaverkostoa kohti itsepalveluautomatisointia, jolla parannetaan nykyistä palvelun saatavuutta merkittävästi. Uudistamiseen liittyvän rakentamisen osalta asemakohtaisten investointien rahoitus on yhtiön hallituksessa päätetty toteuttaa Kuntarahoitus Oy:n kautta hankittavalla lainoituksella. Kuntarahoituksen myöntämisen investointilainan edellytyksenä on kunnan täysimääräinen (100 %) omavelkainen takaus. Rahoituksen osalta Vestia Oy on tehnyt Kuntarahoitus Oy:lle asemakohtaisen lainahakemuksen aina kunkin sijainnin osalta, ja tähän mennessä kaikki takauspyynnön saaneet yhtiön omistajakunnat ovat tehneet valtuustopäätöksen takauksen antamisesta.

Vestia Oy on hakenut oheismateriaalina olevalla anomuksellaan Toholammin kunnalta Kuntarahoitus Oy:n edellyttämää 100 % omavelkaista takausta Toholammille rakennetun lajittelupihan investointilainaan. Rakennusinvestoinnin toteumaan perustuva päivitetty lainamäärä, jolle takausta haetaan, on suuruudeltaan yhteensä 645.000 euroa. Vestia Oy:n toimittama toteumalaskelma on oheismateriaalina.

Kuntalain 129 §:ssä säädellään takauksen tai muun vakuuden antamisesta. Kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Lisäksi 4 momentin mukaan kunnan on lisäksi otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään eli arvioitava takauksen yhteensopivuutta EU:n valtiontukisäännösten kanssa. EU:n valtiontukisääntöjä sovelletaan silloin, kun kaikki valtiontuen tunnusmerkit täyttyvät: 1. julkisia varoja kanavoidaan yrityksiin eli taloudelliseen toimintaan, 2. tämä taloudellinen etu on valikoiva, 3. toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua, ja 4. se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Jotta edellä mainitut valtiontukisäännöt tulevat sovellettavaksi, on julkisen sektorin toimenpiteen lisäksi muodostettava yritykselle vastikkeetonta etua. Vastikkeeton etu muodostuu aina silloin, jos yritys ei olisi saanut vastaavaa etua toimiessaan markkinoilla yksityisten sopimuskumppanien kanssa (ns. markkinaehtoisuudesta, Komission tiedonannon 2016/C262/01 66 kohta). Tiedonannon 3.2. kohdan mukaan seuraavien edellytysten täyttäminen riittää osoittamaan, ettei yksittäinen valtiontakaus (kunnan takaus) ole valtiontukea: 1. lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa, 2. takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti (kiinteä enimmäismäärä ja rajattu voimassaoloaika), 3. takaus ei kata missään vaiheessa enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä, ja 4. takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta.

EU-tiedonannossa on myös todettu, että jos jokin edellä mainituista edellytyksistä ei täyty, se ei tarkoita sitä, että takaus katsottaisiin automaattisesti valtiontueksi. Edellä mainituin perustein yhteenvedon

arvioidaan, ettei Vestia Oy:n Toholammin kunnalta hakema takaus vääristä tai uhkaa vääristää kilpailua eikä vaikuta Euroopan unionin jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Vestia Oy:n Toholammin kunnalta hakema takaus ei myöskään vaaranna kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä eikä sisällä kunnan kannalta merkittävää taloudellista riskiä ottaen huomioon kunnan määräysvallan yhtiössä, yhtiön toimialan luonteen, taattavan lainan pääoman ja muiden kustannusten määrän sekä vastavakuuden arvon. Vestia Oy:n toimitusjohtajalta saadun tiedon mukaan yhtiö määrittää vastavakuudeksi lajittelupihakiinteistöstä Toholammin kunnalle osoitetun kiinteistökiinnityksen, jonka arvo on 80 % takaussummasta.

Toholammin kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista on 31.12.2023 ollut yhteensä 24.082.792 euroa, ja kunnan mahdollista vastuusta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta yhteensä 19.170 euroa. Vuonna 2023 Toholammin kunta on antanut Toholammin Energia Oy:lle 100 %:n omavelkaisen takauksen Kuntarahoitus Oyj:n myöntämälle enintään 4.165.000 euron suuruiselle lainalle, jonka takaisinmaksuaika on 20 vuotta (Kvalt 23.10.2023 § 25).

Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa. Vestia Oy on kuntien omistama yhtiö, josta Toholammin kunnan omistusosuus on 3,7 %. Vestia Oy:n osakassopimuksen mukaisesti osakaskunnilla on oikeus periä enintään 0,5 %:n vuosiprovisio yhtiölle takaamastaan velkamäärästä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Hillukkala Jukka

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että:

1. Toholammin kunta antaa Vestia Oy:lle 100 %:n omavelkaisen takauksen Kuntarahoitus Oyj:n myöntämälle, enintään 645.000 euron suuruiselle lainalle lajittelupihainvestoinnin toteuttamiseksi Toholammille,
2. Myönnetty takaus kattaa edellä mainitun luoton lisäksi sen liitännäiskustannukset kuten korot, viivästyskorot sekä mahdolliset muut kulut,
3. Toholammin kunta edellyttää takaukselle Vestia Oy:n vastavakuutta, joka kattaa vähintään 80 % kunnan myöntämästä takauksesta,
4. Edellä kohdassa 3 mainituksi vastavakuudeksi hyväksytään Vestia Oy:n lajittelupihakiinteistöstä Toholammin kunnalle osoittama kiinteistökiinnitys, arvoltaan 516.000 euroa (80 % takaussummasta),
5. Takausvastuu on voimassa niin kauan, kunnes kaikki velkasitoumuksen mukaiset velallisen vastuut on lopullisesti ja peruuttamattomasti maksettu luotonantajalle takaisin,
6. Lainan takaisinmaksuaika on 10 vuotta,
7. Toholammin kunta perii takauksesta vuosittain 0,5 %:n suuruisen takausprovision lainan jäljellä olevasta pääomasta,
8. Valtuusto toteaa, että Vestia Oy:lle tässä päätöksessä annettavan 100 %:n omavelkaisen takauksen ei katsota vääristävän tai uhkavan vääristää

kilpailua eikä vaikuttavan Euroopan unionin jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, ja että takauksen ei katsota vaarantavan kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä eikä sisältävän kunnan kannalta merkittävää taloudellista riskiä ottaen huomioon kunnan määräysvallan yhtiössä, yhtiön toimialan luonteen, taattavan lainan pääoman ja muiden kustannusten määrän sekä vastavakuuden arvon.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämän asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa asiantuntijana toimi Vestia Oy:n toimitusjohtaja Olavi Soinio klo 14:46–15:02.